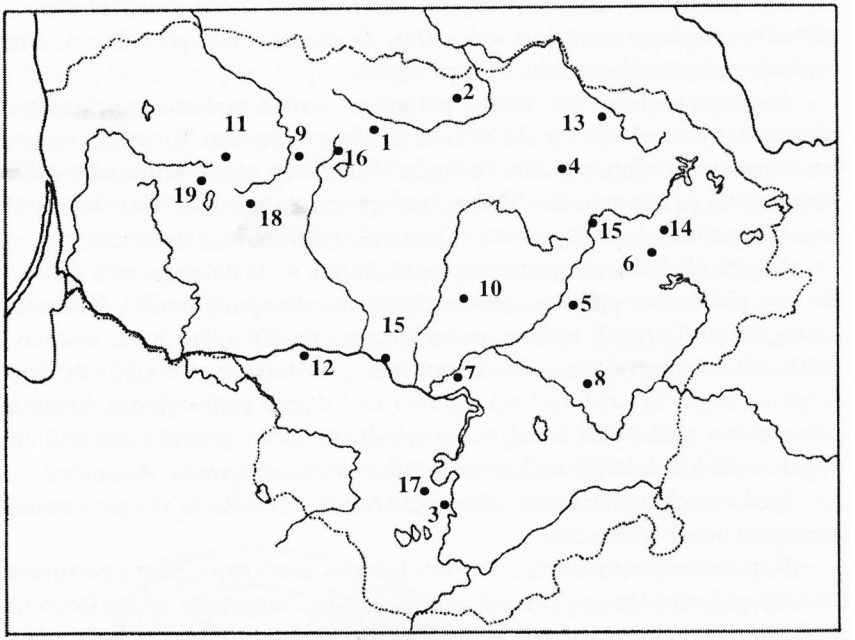

Pav. 27. 1998 ir 1999 m. tyrinėti viduramžių senkapiai:
Fig. 27. The burials of the Middle Ages investigated in 1998-1999:

1. Dapkūnai, 2. Degėsiai, 3. Didieji Likiškiai, 4. Druskiai, 5. Gaiciūnai, 6. Geniakalnis, 7. Karmėlava, 8. Kernavė (Kriveikiškės), 9. Markūniškė, 10. Nociūnai, 11. Prūsaliai, 12. Ramoniškiai, 13. Rinkuškiai, 14. Rukliai, 15. Stanislava (Kauno r.), 16. Šeimyniškėliai, 17. Šiauliai II, 18. Užubaliai, 19. Užventis (Dvarčius), 20. Varniai.

V. VIDURAMŽIŲ SENKAPIAI

Zenonas BAUBONIS, Bronius DAKANIS

MARKŪNIŠKĖS SENKAPIO TYRINĖJIMAI 1998 M.

KVAD 1998 m. vykdė Markūniškės (Užvenčio) spėjamojo senkapio (Kelmės r., Užvenčio sen.), esančio Zofijos Vytartienės sodybos kieme, žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus (vadovas B. Dakanis).

1946 m. P. Nokas ir H. Labanuskas A. Vytarto sodyboje buvo atkasę kapą, kur rado juostinių ir užkeistais galais žiedų, monetą bei puodą (žr. Dakanis B.: *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 186).

Tyrinėjimų metu ištirtas 41,5 m^2 bendras plotas (iš viso 4 perkasos). Sodybos kieme aptikti 3 kapai. Mirusieji laidoti duobėse, suardant anksčiau tose pačiose vietose įrengtus kapus. Laidoti galvomis į ŠV (284°–286°), ant nugaros, ištiestomis kojomis ir ant juosmens sudėtomis rankomis. Mirusiųjų palaikai aptikti 70–78,5 cm (kapas Nr. 1), 50–52,5 cm (kapo Nr. 2 galvos ir krūtinės sritis) ir 55–65 cm (kapas Nr. 3) gylyje. Kape Nr. 1 rasta: peilis, geležinė sagtelė, juostinis ir signetinis žiedai, 3-jų signetinių žiedų fragmentai, sidabrinis Žygimanto Augusto pusgrašis (1560 m.), Žygimanto III Vazos Rygos šilingo (1593–1603 m.) liekanos. Šiame kape virš griaučių rastas pavienis peilis, kuris gali būti ir iš ankstesnio kapo, suardyto laidojimo metu. Kapo Nr. 2 įkapės buvo juostinis ir signetinis žiedai. Šio kapo kojų sritis sunaikinta vėlesnio perkasimo metu. Kape Nr. 3 buvo žalvarinis kniedėmis puoštas diržas (prie mirusiojo dešiniosios kojos blauzdikaulio), 2 juostiniai ir 2 signetiniai žiedai. Įkapių padėtis kapuose labai įvairi. Be to, tirtojo plooto permaišytame sluoksnyje dar rasti 2 peiliai (1 po velėna, kitas – 15 cm virš kapo Nr. 1 blauzdikaulių). Taip pat aptiktos 4 (?) kapų duobės (1 dviguba?), esančios už tirtojo ploto ribų.

Markūniškės senkapis datuojamas XV–XVI a. Jis yra 1,3 km į PV nuo Užvenčio senkapio, 0,9 į V–PV nuo bažnyčios ir 0,7 km į R–PR nuo Ventos dešiniojo kranto. Senkapį būtina įrašyti į Archeologinių vietų sąrašą, taikant jam individualų apsaugos režimą. Tyrinėjimus reikėtų pratęsti – jau seniai sodybos savininkai planuoja statyti naują mūrinį gyvenamąjį namą.

Zenonas BAUBONIS, Bronius DAKANIS

Investigation of Markūniškė cemetery in 1998

The area of 41,5 m² (4 trenches) in Markūniškės (Užventis) cemetery (Kelmė district) was investigated by the DCHP in 1998. Three inhumations were detected dating to the 15th-16th century.

Zenonas BAUBONIS, Bronius DAKANIS

UŽVENČIO (DVARČIAUS) SENKAPIO TYRINĖJIMAI

KVAD 1998 ir 1999 m. vykdė Užvenčio (Dvarčiaus) spėjamojo senkapio (Kelmės r., Užvenčio sen.) žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus (vadovas B. Dakanis).

Didelė spėjamojo Užvenčio (Dvarčiaus) senkapio dalis, buvusi 100 m į Š nuo Ventos kairiojo kranto ir į R nuo Užvenčio–Tryškių kelio, nukasta. Tikėta, kad kapų dar galėtų būti neužstatytuose plotuose tarp buvusio Užvenčio dvaro ir žvyrduobės, nes netoli dvaro apie 1950 m. buvę atkasti griaučiai su „dideliu peiliu“. Manyta, kad čia yra tas pats senkapis, apie kurio buvimą Užventyje tik spėta (žr. Dakanis B.: *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 186).

Tyrinėtas didelis (nustatytas 2,4 ha) senkapio plotas (karjero R pakraštys, gyvenamųjų namų kiemai ir skveras) bei į Š nuo jo ir į R nuo karjero esanti teritorija (1998 m. nustatyta, kad ten buvo rastas įvijinis žiedas). Iš viso ištirtas per 96 m² bendras plotas (7 perkasos). Kiemuose sveikų kapų neaptikta – tik pavienių kaulų. Jų nerasta ir skvere bei į Š nuo senkapio. Plotuose prie žvyrduobės aptikti 3 išlikę ir 2 suardyti vėlesnių laidojimų kapai. Vaikai palaidoti be įkapių (rastos tik karsto vinys) 50 ir 62